

**KONCEPCE
PREVENCE KRIMINALITY
KRAJE VYSOČINA
na léta 2013 - 2016**

Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016

1. Východiska

Koncepce je navržena na základě:

- Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012 až 2015 schválené usnesením vlády ČR č. 925 ze dne 14. prosince 2011
- Doporučení k tvorbě koncepcí prevence kriminality krajů na léta 2013 až 2016 vydané odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR
- Doporučení k tvorbě Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016
- analýzy kriminality zpracované na základě údajů poskytnutých Krajským ředitelstvím police Kraje Vysočina
- sociodemografické analýzy zpracované na základě podkladů získaných od Českého statistického úřadu, Ministerstva vnitra ČR, Ministerstva práce a sociálních věcí, Krajské hygienické stanice Kraje Vysočina, obcí Kraje Vysočina ad.
- institucionální analýzy zpracované dle podkladů Probační a mediační služby ČR, odboru sociálních věcí Krajského úřadu Kraje Vysočina, obcí Kraje Vysočina, nestátních neziskových organizací
- Průzkumu veřejného mínění o názorech obyvatel Kraje Vysočina na kriminalitu a prevenci kriminality provedeného Empirickým centrem Vysočina Vysoké školy polytechnické Jihlava v září a říjnu 2011
- stanovisek a doporučení členů pracovní skupiny prevence kriminality jmenované ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina.

Možné zdroje financování preventivní aktivit:

- státní dotace – Ministerstvo vnitra ČR předpokládá, že na realizaci projektů prevence kriminality krajů a obcí bude každoročně vyčleněno asi 60 mil. Kč, tj. asi 4, 3 mil. Kč na kraj. Kraj Vysočina získal na rok 2012 na realizaci projektů obcí a 2 projektů kraje dotaci ve výši 4,742 mil. Kč. Reálný odhad vycházející z výše přidělených dotací za léta 2009 až 2011 je asi 2,5 mil. Kč.
- finanční prostředky Kraje Vysočina:
 - na podporu preventivních projektů měst a obcí - asi 1,5 mil. Kč (ročně)
 - na ochranu obecního nemovitého majetku - asi 1,2 mil. Kč (ročně)
 - na projekty neziskových organizací, obcí a škol - asi 1,5 mil. Kč (ročně)
 - práce s osobami vracejícími se z výkonu trestu odnětí svobody a s obyvateli soc. vyloučených lokalit - asi 500 tis. Kč (ročně)
 - na opatření v oblasti elektronické bezpečnosti a v oblasti boje proti alkoholismu - asi 100 tis. Kč (ročně)
- finanční prostředky obcí – z rozpočtů obcí jsou hrazeny:
 - povinná spoluúčast při čerpání státní i krajské dotace ve výši 10 % celkových nákladů (do roku 2012)
 - výdaje na realizaci vlastních projektů – odhad asi 4 - 5 mil. Kč ročně
- finanční prostředky neziskových organizací – při hrazení povinné spoluúčasti na projektech dotovaných Krajem Vysočina (40 %) by se jednalo ročně asi o 1 mil. Kč. Neziskové organizace se podílejí i na financování projektů dotovaných státem a obcemi.
- zdrojem financování mohou být i regionální operační program a prostředky z Evropských strukturálních fondů.

2. Stanovení cílů a priorit

Hlavní cíl

- zvyšovat pocit bezpečí občanů a jejich informovanost o možnostech ochrany před napadením a ochrany majetku
- snižovat míru a závažnost trestné činnosti a omezovat příležitosti pro páchaní trestné činnosti
- snižovat výskyt delikventní činnosti u cílových skupin – riziková mládež a mladí dospělí, recidivisté a osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody
- pomáhat obětem trestných činů, usilovat o zvýšení ochrany potenciálních obětí trestných činů a ochrany jejich majetku.

Specifické cíle

- usilovat o snížení podílu obyvatel sociálně vyloučených lokalit na páchaní trestné činnosti a přestupků
- snižovat počet a závažnost trestných činů (zejména ublížení na zdraví) páchaných pod vlivem alkoholu a jiných toxikomanií
- zvýšit povědomí občanů, zejména dětí a mládeže, seniorů o nebezpečí spojeném s využíváním informačních a komunikačních technologií
- snižovat počet a závažnost trestných činů páchaných marginální skupinou obyvatel – bezdomovci, gambleři, cizinci ad.

Priority

- snižovat rizika a výskyt protiprávních činností, včetně oslabování rizikových faktorů, které přispívají k výskytu protiprávního jednání
- podporovat obce a neziskové organizace při realizaci opatření obsažených v Koncepti prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016 (dále jen „Koncepte“), zejména v lokalitách se zvýšeným výskytem trestné činnosti
- omezovat násilnou trestnou činnost, zejména trestnou činnost páchanou pod vlivem alkoholu a drog
- podporovat aktivity směřující k dlouhodobé a systematické práci s pachateli a potenciálními pachateli trestných činů.

3. Návrh opatření

a) vytvořit efektivní a koordinovaný systém prevence kriminality v Kraji Vysočina

- ve struktuře Krajského úřadu Kraje Vysočina a ve struktuře obcí s rozšířenou působností zachovat pozici manažera prevence kriminality, usilovat o jmenování manažerů prevence kriminality na úrovni pověřených obcí. Svolávat pravidelné porady manažerů prevence kriminality obcí.
- zajistit pravidelnou a iniciativní funkci pracovní skupiny prevence kriminality Kraje Vysočina a usilovat o vytvoření obdobných pracovních skupin minimálně na úrovni obcí s rozšířenou působností
- jako nástroj plnění opatření obsažených v Koncepti každoročně schvalovat programy prevence kriminality Kraje Vysočina. Usilovat o schválení koncepcí (jsou podmínkou pro poskytnutí státní dotace) nebo programů prevence kriminality na úrovni pověřených obcí.

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmana, obce

Spolupráce: obce Kraje Vysočina,

Termín: do 31. 12. 2016

b) v oblasti násilné a mravnostní kriminality

- omezovat příležitosti pro páchaní trestných činů spojených s násilným přepadením, loupežemi a loupežnými přepadeními:
 - podporovat projekty na osvětlení nebo monitorování rizikových míst
 - operativně, zejména prostřednictvím médií, varovat před výskytem případů loupežných přepadení (např. na čerpacích stanicích)
 - informovat o způsobech ochrany a prevence, poskytovat občanům informace o tom, jak postupovat v případě, že se stanou obětí násilných a loupežných přepadení
- předcházet páchaní trestných činů úmyslného ublížení na zdraví
 - podporovat projekty zaměřené na práci s násilnými osobami, mladistvými a mladými dospělými potenciálními pachateli trestných činů úmyslného ublížení na zdraví (převážně pod vlivem alkoholu)
 - informovat o dopadech spáchání tohoto trestného činu a informovat oběti a potenciální oběti o možnostech ochrany před napadením a uplatňování nároků vůči pachatelům
- podporovat projekty neziskových organizací, škol a obcí zaměřené na ochranu dětí a mládeže před pohlavním zneužíváním, před únosy a před nebezpečím, které hrozí v souvislosti s internetovou mravnostní kriminalitou
- v oblasti domácího násilí:
 - podporovat projekty zaměřené na práci s potenciálními oběťmi domácího násilí
 - podporovat projekty zaměřené na práci s násilnými osobami
 - zvyšovat odborné znalosti pracovníků odborů sociálních věcí, škol, policie ČR a obecní policie o problematice domácího násilí

Odpovědnost: odbor sociálních věcí, odbor sekretariátu hejtmána, odbor školství mládeže a sportu

Spolupráce: obce, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, neziskové organizace, Probační a mediační služba ČR

Termín: průběžně

c) v oblasti majetkové kriminality

- omezovat příležitosti páchaní krádeží vloupáním do bytů, rodinných domků a rekreačních zařízení:
 - prostřednictvím médií operativně upozorňovat na případy vloupání v konkrétních lokalitách
 - poskytovat občanům informace o možnostech ochrany majetku
- podporovat projekty obcí na monitorování, osvětlování, případně hlídání míst (parkovišť), kde nejčastěji dochází ke krádežím věcí z aut (včetně krádeží pohonných hmot), krádežím součástek motorových vozidel, případně krádežím aut. Operativně, prostřednictvím médií, upozorňovat řidiče motorových vozidel na výskyt krádeží a nutnost zabezpečení vozidel. Zvláštní pozornost věnovat odpočívadlům a parkovištím na dálnici D1.
- ve spolupráci s obcemi a neziskovými organizacemi se zaměřit na ochranu občanů, zejména osaměle žijících seniorů před majetkovými podvody, okrádáním, porušování domovní svobody
- podporovat projekty obcí na omezování krádeží vloupáním do budov obecních úřadů, obecních skladů, škol, knihoven, hasičských zbrojnic apod.

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána

Spolupráce: Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, obce

Termín: každoročně

- podporovat aktivity obcí a neziskových organizací na ochranu občanů před majetkovou kriminalitou páchanou prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (internetbanking apod.)

Odpovědnost: odbor informatiky, odbor sekretariátu hejtmána

Spolupráce: Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, obce, neziskové organizace,

Termín: každoročně

d) v oblasti omezování kriminogenních faktorů

- usilovat o omezení kriminality páchané pod vlivem alkoholu a návykových látek:
 - podporovat projekty zaměřené na pomoc občanům (zejména nezletilým a mladistvým) ohroženým nadměrným požíváním alkoholu a návykových látek
 - podporovat činnost obecních policí v kraji v oblasti kontroly dodržování ustanovení zákona č. 379/2005 Sb., o ochraně před škodami působenými tabákem, alkoholem a návykovými látkami
 - spolupracovat s obcemi, Krajským ředitelstvím policie Kraje Vysočina, majiteli restaurací, obchodů apod. v oblasti důsledného dodržování ustanovení zákona č. 379/2005 Sb., o zákazu podávání alkoholu nezletilým, mladistvým a podnapilým osobám

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, obecní policie, obce

Spolupráce: neziskové organizace, školy, majitelé restaurací obchodů apod.

Termín: průběžně

- omezovat kriminalitu páchanou prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (ICT):
 - zajistit činnost odborné pracovní skupiny jmenované ředitelem Krajského úřadu Kraje Vysočina, která bude na základě strategie a akčních plánů organizovat konkrétní akce a koordinovat aktivity zaměřené na omezování kriminality páchané prostřednictvím ICT a na pomoc obětem a potenciálním obětem
 - podporovat projekty obcí, neziskových organizací a škol zaměřené na prevenci kriminality páchané prostřednictvím ICT

Odpovědnost: odbor informatiky, odbor sekretariátu hejtmána, odbor školství mládeže a sportu

Spolupráce: Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, obce, neziskové organizace, Vyšší policejní škola MV ČR v Jihlavě

Termín: průběžně

- omezovat kriminalitu páchanou v důsledku nadměrného zadlužování občanů:
 - podporovat projekty obcí, škol a neziskových organizací zaměřené na prevenci zadlužování
 - varovat osoby náchylné k řešení nepříznivé finanční situace domácností prostřednictvím zadlužování o nebezpečí spojeném se zadlužováním

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, odbor sociálních věcí

Spolupráce: obce, neziskové organizace, Probační a mediační služba ČR

Termín: průběžně

e) v oblasti práce s pachateli a potenciálními pachateli trestných činů

- iniciovat, podporovat a koordinovat aktivity v práci s cílovými skupinami občanů (riziková skupina nezletilých a mladistvých, mladí dospělí, recidivisté a osoby vracející se z výkonu trestu odnětí svobody, bezdomovci, gambleři, problémoví obyvatelé sociálně vyloučených lokalit, cizinci s povoleným pobytem, pachatelé pod vlivem alkoholu ad.), kteří se rozhodujícím způsobem podílí na trestné činnosti v Kraji Vysočina

- na základě zkušeností s realizací projektu „Podpůrný sociální program pro osoby vracející se z výkonu trestu“ pokračovat v práci s touto cílovou skupinou, případně hledat nové formy práce
- podporovat budování a činnost středisek výchovné péče, nízkoprahových zařízení a domů na půli cesty
- usilovat o zapojení obcí (zejména obcí s rozšířenou působností v okresech Jihlava a Žďár nad Sázavou) do Systému včasné intervence jako národního projektu procesu transformace a sjednocení systému péče o ohrožené děti
- pravidelně monitorovat a hodnotit stav v oblasti výskytu sociálně patologických jevů
- pravidelně monitorovat a hodnotit kriminalitu v sociálně vyloučených lokalitách a kriminalitu páchanou vybranými skupinami obyvatel s rozhodujícím podílem na celkové kriminalitě v Kraji Vysočina
- podporovat aktivity neziskových organizací a obcí zaměřené na práci s cílovými skupinami obyvatel s rozhodujícím podílem na páčání trestné činnosti v Kraji Vysočina.

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, odbor sociálních věcí a odbor školství, mládeže a sportu

Spolupráce: obce, Krajské ředitelství policie kraje Vysočina, neziskové organizace, Probační a mediační služba ČR

Termín: 31. 12. 2016

f) v oblasti pomoci obětem trestných činů

- podporovat projekty obcí, škol, neziskových organizací ad. na pomoc obětem trestné činnosti:
 - pomoc a podpora obětem domácího násilí, práce s dětmi jako svědky domácího násilí
 - budování speciálních výslechových místností
 - pomoc a podpora obětem majetkové kriminality
 - podpora projektů zaměřených na práci s potenciálními oběťmi trestné činnosti zejména z řad nezletilých, mladistvých a osaměle žijících seniorů
 - rozšiřovat služby sociální prevence na pomoc obětem trestných činů.

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána

Spolupráce: obce, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina, Probační a mediační služba ČR, Intervenční centrum Kraje Vysočina, neziskové organizace

Termín: průběžně

g) podporovat aktivity občanů, obcí, neziskových organizací a firem v oblasti prevence kriminality

- nechat zpracovat průzkum názorů občanů na kriminalitu a prevenci kriminality a porovnat výsledky s obdobným průzkumem provedeným v roce 2011
- zpracovat databázi neziskových organizací působících v oblasti prevence kriminality, seznámit je s Konceptí a požadavky na spolupráci, zajistit konání pravidelných porad k naplňování opatření ročních programů prevence kriminality
- zpracovat databázi firem Kraje Vysočina působících v oblasti prevence kriminality a požádat je o spolupráci při zajišťování opatření obsažených v Koncepti
- pravidelně ročně vyčleňovat finanční prostředky na realizaci opatření v oblasti prevence kriminality v působnosti Kraje Vysočina a na podporu aktivit obcí (zejména v kriminalitou nejzatíženějších lokalitách), neziskových organizací, případně firem, směřujících k naplnění Koncepte nebo ročních programů

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána

Spolupráce: obce, neziskové organizace a firmy působící v oblasti prevence kriminality

Termín: do 31. 12. 2016

h) usilovat o snížení nezaměstnanosti vybraných skupin obyvatelstva, pachatelů nebo potenciálních pachatelů trestné činnosti

- ve spolupráci s pracovními úřady v Kraji Vysočina hledat možnosti zvýšení zaměstnanosti občanů vracejících se z výkonu trestu odnětí svobody, mladých dospělých a rizikových skupin nezletilých a mladistvých, obyvatel sociálně vyloučených lokalit a cizinců s povoleným dlouhodobým a trvalým pobytem

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, odbor sociálních věcí, odbor školství

Spolupráce: úřady práce v Kraji vysočina

Termín: do 31. 12. 2016

i) podporovat zvyšování všeobecných znalostí vybraných skupin obyvatelstva tak, aby se zvýšila jejich uplatnitelnost na trhu práce a aby se zvýšila úroveň tzv. finanční gramotnosti

- v souladu se Strategií integrace sociálně vyloučených lokalit v Kraji Vysočina na léta 2012 a 2017 usilovat o zvyšování gramotnosti a finanční gramotnosti obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách

Odpovědnost: odbor sociálních věcí

Spolupráce: obce

Termín: 31. 12. 2016

- usilovat o zvyšování znalostí českého jazyka a všeobecných znalostí obyvatel Kraje Vysočina – cizinců s povoleným trvalým a dlouhodobým pobytem
- usilovat o zvyšování finanční gramotnosti občanů (zejména sociálně slabých), kteří se stávají nejčastěji obětí zadlužování (finančních pastí)

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána, obce

Spolupráce: neziskové organizace působící v oblasti prevence kriminality, obce, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina

Termín: 31. 12. 2016

j) zvyšovat informovanost občanů o možnostech ochrany proti napadení a ochrany soukromého majetku

- ve spolupráci s obcemi, Krajským ředitelstvím policie Kraje Vysočina, neziskovými organizacemi a firmami působícími v oblasti prevence kriminality organizovat akce nebo podporovat akce na zvýšení informovanosti občanů o možnostech ochrany proti napadení a ochrany soukromého majetku
- vytvořit databázi firem působících v oblasti prevence kriminality a posoudit možnosti spolupráce v oblasti prevence kriminality

Odpovědnost: odbor sekretariátu hejtmána

Spolupráce: firmy působící v oblasti prevence kriminality

Termín: 31. 12. 2016

4. Způsob vyhodnocování

a) kontrola plnění opatření obsažených v Konceptci:

- odpovědné odbory Krajského úřadu Kraje Vysočina (odbor sekretariátu hejtmána, odbor informatiky, odbor sociálních věcí, odbor školství, mládeže a sportu) – průběžně
- pracovní skupina prevence kriminality – pololetně sledovat vývoj kriminality v Kraji Vysočina
- Bezpečnostní komise Rady Kraje Vysočina – ročně při projednávání návrhů programů prevence kriminality na příslušný rok
- Rada Kraje Vysočina a Zastupitelstvo Kraje Vysočina – ročně při schvalování programů prevence kriminality na příslušný rok
- Rada Kraje Vysočina a Zastupitelstvo Kraje Vysočina - hodnotící zpráva o naplnění opatření obsažených v Konceptci prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016

- b) stanovení indikátorů úspěšnosti naplnění Koncepce
- porovnáním statistických údajů o kriminalitě na začátku a na konci období platnosti Koncepce
 - porovnáním statistických údajů o přestupcích na začátku a na konci období platnosti Koncepce
 - porovnáním průzkumu veřejného mínění o názorech obyvatel Kraje Vysočina na kriminalitu a prevenci kriminality provedeného v roce 2011 a v roce 2016
 - porovnáním kriminality zjištěné v Kraji Vysočina s kriminalitou zjištěnou v rámci ČR na základě metodiky odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR.

5. Aktéři a jejich role

- a) garantem plnění opatření obsažených v Konceptu, odpovědnost za organizování spolupráce všech aktérů zapojených do plnění preventivních opatření a za koordinaci prací ponese **odbor sekretariátu hejtmána**, do jehož kompetence oblast prevence kriminality spadá. Konkrétní odpovědnost bude svěřena **manažerovi prevence kriminality** – pracovníkovi odboru sekretariátu hejtmána v rámci jeho pracovní náplně
- b) odpovědnost za plnění opatření obsažených v Konceptu, které souvisí s vymezenou kompetencí ponese další odbory Krajského úřadu Kraje Vysočina – **odbor informatiky, odbod sociálních věcí, odbor školství mládeže a sportu**. Předkládání zpráv a podkladů o plnění opatření obsažených v Konceptu stanoví ředitel Krajského úřadu Kraje Vysočina.
- c) hlavním partnerem při realizaci Koncepce a naplňování konkrétních opatření bude **Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina**. Formy spolupráce, odpovědnost a vymezení kompetencí budou projednány na úrovni hejtmána Kraje Vysočina a ředitele Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina. Půjde zejména o poskytování údajů kriminalitě, o zastoupení Krajského ředitelství policie Kraje Vysočina v pracovní skupině prevence kriminality a odborných pracovních skupinách, poskytování podkladů pro hodnocení plnění opatření obsažených v Konceptu ad.
- d) v souladu se Strategií prevence kriminality České republiky na léta 2012 až 2015 tvoří **města a obce** základní úroveň prevence kriminality. Seznámení představitelů měst a obcí s představami Kraje Vysočina o konkrétním podílu obcí na realizaci Koncepce a plnění konkrétních opatření, jakož i seznámení s průběhem naplňování opatření bude provedeno na pravidelných poradách se starosty a tajemníky obcí.
- e) významnou úlohu při realizaci Koncepce bude mít v souladu se Strategií **Probační a mediační služba ČR**. Zastoupení v pracovních skupinách a způsoby spolupráce budou projednány na úrovni ředitele Krajského úřadu Kraje Vysočina a ředitele Probační a mediační služby ČR.
- f) důležitým partnerem zejména při naplňování opatření Koncepce z oblasti sociální prevence se musí stát **neziskové organizace Kraje Vysočina působící v oblasti prevence kriminality**. Konkrétní formy spolupráce a zapojení neziskových organizací do realizaci Koncepce budou se zástupci neziskových organizací projednány na úrovni radního Kraje Vysočina pro neziskový sektor.
- g) významným pomocníkem při plnění opatření Koncepce (zejména v oblasti ochrany majetku a omezování kriminality pod vlivem nadměrného požívání alkoholu) budou **soukromé firmy**, majitelé restaurací, barů a obchodů s alkoholem ad. Možnosti spolupráce budou projednány na úrovni rady Kraje Vysočina a Krajské hospodářské komory.
- h) s hlavním cílem Koncepce a představami o podílu samotných občanů na plnění opatření budou **občané** seznámení prostřednictvím krajských novin a dalších médií.

6. Závěr

Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2013 až 2016 vychází, kromě jiného, ze zkušeností získaných při zpracování a realizaci Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2009 až 2011 a ze zkušeností a ověřených poznatků získaných při realizaci celorepublikové strategie prevence kriminality. Stanovuje pro další období východiska, cíle, priority a konkrétní opatření, která by měla přispět k tomu, aby se i nadále Kraj Vysočina řadil mezi kraje s nejnižší kriminalitou, a aby se obyvatelé cítili bezpečně.

Po ukončení platnosti Koncepce prevence kriminality Kraje Vysočina na léta 2009 až 2011 je předkládán ke schválení dokument, který navazuje na cíle, postupy a metody z předcházejícího období. Jeho ambicí je i v dalším období potvrdit správnost dlouhodobého postoje orgánů Kraje Vysočina, včetně zajišťování nezbytných finančních prostředků, k řešení kriminality a k prevenci kriminality v Kraji Vysočina.